

Handläggare

Karolina Blomqvist

Tel. 0152-293 31

Ekonomisk rapport maj 2023 för Strängnäs kommun

Under det senaste året har vi fått uppleva snabba ekonomiska förändringar. Vi går från ett 2022 med högkonjunktur och starkt ekonomiskt resultat, till ett 2023 som präglas av lågkonjunktur och hög inflation. Förändringen förväntas resultera i ett sämre resultat än på många år för kommunen. Vi är dock långt ifrån ensamma om denna situation. Enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) förväntas resultaten för den offentliga sektorn falla med nästan 50 miljarder kronor jämfört med 2022. Den hög inflation, men även ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till sektorns historiskt låga resultat.

Inflationsnivåerna är idag högre än på flera decennier och verksamheterna har fått erfara stigande kostnader inom de flesta områdena. Kostnadsökningen för flera av kommunens verksamheter har varit och är betydande, framför allt när det gäller kostnader för livsmedel, drivmedel, pensioner och olika typer av tjänster. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen för kommunen.

Strängnäs kommun har under de senaste åren haft goda resultat och en del av ekonomistyrningen har varit att göra avsättning till en resultatutjämningsreserv. Denna reserv kan nu användas tillfälligt när kommunen prognostiserar med ett underskott för året. Reserven kan inte användas till att uppnå resultatmålet på två procent av skattenettet, men kan nyttjas för att uppnå ett balanskravsresultat på noll och undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheten. Det skapar tid och handlingsutrymme att göra välbetänkta val som är effektfulla. Långsiktigt behöver kommunen dock redovisa överskott på minst 2 procent av skattenetto för att säkra välfärdsservicen när behovet av investeringar ökar och den demografiska utvecklingen blir än mer påtaglig.

Resultat och prognos

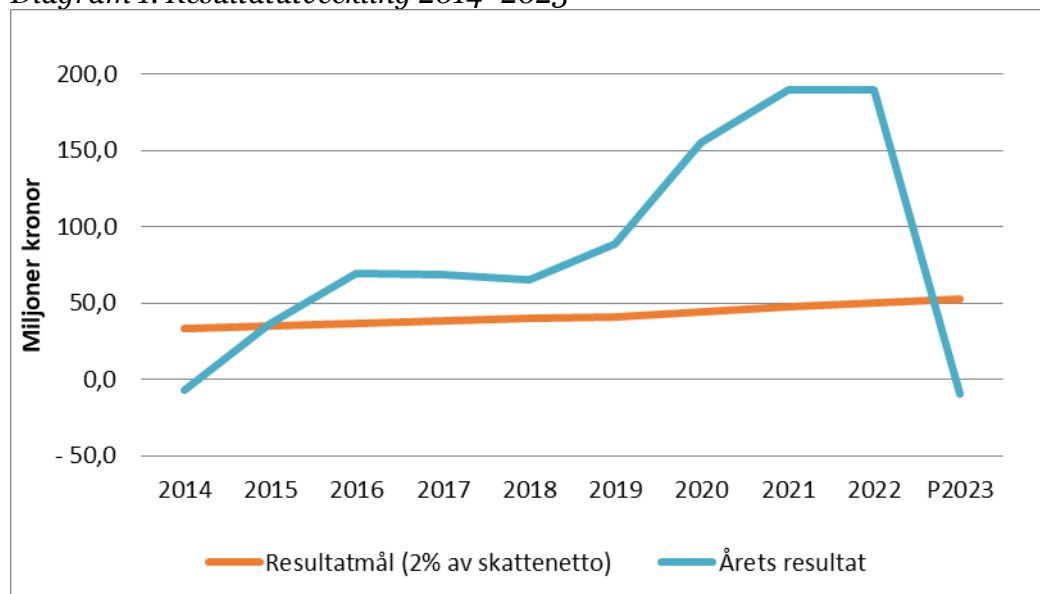
Kommunens resultat för perioden uppgick till +28 miljoner kronor, vilket motsvarade ett överskott i förhållande till periodens budget med 58,4 miljoner kronor. Högre skatte- och ränteintäkter, samt ännu inte nyttjade resurs- och reservmedel var huvudorsaken till periodens budgetavvikelse.

Helårsprognosen är ett förväntat underskott med totalt 9,6 miljoner kronor. Ett underskott var budgeterat redan inför 2023 enligt Flerårsplan 2023–2025. Nuvarande helårsprognos pekar emellertid mot att underskottet blir 32 miljoner kronor lägre än budgeterat. Det beror till stor del på högre skatte- och ränteintäkter än förväntat. Utifrån rådande omständigheter är dock skatteprognosen fortsatt mycket osäker, samtidigt som flera verksamheter också har det tufft med ökade kostnader och arbetar med åtgärdsplaner.

I diagrammet nedan framgår prognostiserat resultat för året samt resultatutvecklingen sedan 2014.

Diagram 1. Resultatutveckling 2014–2023

Helårsprognosen enligt kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning (KS/2019:355 och KS/2022:518) beräknas till + 29,3 miljoner kronor. Resultatutjämningsreserven har då nyttjats för att uppnå ett balanskravsresultat som är noll. Dessutom har kostnader som täcks av tidigare års överskott och reserverade fondmedel (medel avsatt i det egna kapitalet) avräknats. Resultatet motsvarar 1,1 procent av förväntade skatteintäkter och generella statsbidrag.

Tabell 1. Prognos för årets resultat och resultat enligt god ekonomisk hushållning

Resultat, mkr	Budget 2023	Prognos 2023
Årets resultat	-41,6	-9,6
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	41,6	9,6
Årets resultat enligt balanskravet	0,0	0,0
lanspråktaga medel som reserverat under eget kapital	17,4	29,3
Resultat enligt god ekonomisk hushållning	17,4	29,3
Resultatmål	0,7%	1,1%

Tabellen nedan visar en sammanfattning av ekonomiskt utfall för uppföljningsperioden samt helårsprognos för 2023. För mer detaljer, se bilaga 1.

Tabell 2. Kommunens driftredovisning

	Utfall Jan - Maj 2023	Budget Jan - Maj 2023	Avvikelse Jan - Maj 2023	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Prognos Avvikelse
Kommunfullmäktige	-3.0	-4.2	● 1.2	-9.8	-10.1	0.3
Kommunstyrelsen	-73.5	-83.6	● 10.0	-194.8	-194.8	0.0
Teknik- och fritidsnämnden	-75.9	-75.7	● -0.2	-180.6	-174.6	-6.0
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	-14.9	-14.9	● 0.0	-33.9	-33.9	0.0
Kulturnämnden	-25.9	-27.2	● 1.3	-62.2	-62.2	0.0
Socialnämnden	-372.3	-366.2	● -6.2	-873.3	-861.0	-12.3
Barn- och utbildningsnämnden	-498.8	-503.0	● 4.1	-1 143.4	-1 143.4	0.0
Finansförvaltning	1 092.4	1 044.3	● 48.1	2 488.5	2 438.5	50.0
	0.0		● 0.0	0.0		0.0
Strängnäs kommun	28.0	-30.4	● 58.4	-9.6	-41.6	32.0

Jämfört med delårsrapport 1 per sista april har det skett vissa förändringar av helårsprognosen. Framför allt handlar det om prognosförbättring för nämnderna, där flera nämnder tagit fram åtgärdsplaner och arbetar för att uppnå en budget i balans. Nämnderna redovisar en prognosförsämring med 10,8 miljoner kronor, vilket innebär en förväntad negativ avvikelse mot budget på totalt 18 miljoner kronor vid årets slut. Det är socialnämnden och teknik- och fritidsnämnden som kvarstår med ett förväntat underskott för året.

Tabell 3. Prognosförändring (avvikelse mot budget)

Prognosavvikelse, miljontals kronor	Mar	Apr	Maj
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	0,3
Kommunstyrelsen	0,0	0,0	0,0
Teknik- och fritidsnämnden	-6,0	-6,0	-6,0
Miljö- o samhällsbyggn.nämnden	0,0	-0,9	0,0
Kulturnämnden	0,0	0,0	0,0
Socialnämnden	-14,5	-16,3	-12,3
Barn- och utbildningsnämnden	0,0	-5,5	0,0
Summa nämnderna	-20,5	-28,8	-18,0
Finansförvaltning	34,3	45,9	50,0
- varav Skattenetto	27,0	36,0	36,0
- varav Räntenetto	11,5	15,2	21,0
Årets resultat	13,8	17,1	32,0

Helårsprognosen för finansförvaltningen är också förändrad jämfört med prognosen i delårsrapport 1. Finansförvaltningen, som består av kommungemensamma kostnader och intäkter, skattenetto och räntenetto, prognostiserar med ett resultat på 2 488,5 miljoner kronor. Det innebär en positiv avvikelse mot budget på 50 miljoner kronor och en förbättring med 4,1 miljoner kronor jämfört med delårsrapport 1. Prognosförbättringen beror på att ränteintäkterna förväntas öka mer än tidigare beräkningar. Ökade ränteintäkter tillsammans med ökade skatteintäkter är huvudorsaken till finansförvaltningens, och hela kommunens, positiva avvikelse mot budget.

För skattenettet redovisades per sista maj en positiv avvikelse mot budget på 10,9 miljoner kronor. Den avvikelsen förväntas i nuläget öka och uppgå till 36,0 miljoner kronor vid årets slut. Kommunens bedömning av skatteintäktsprogno sen bygger på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) skatteunderlagsprognos samt kommunens befolkningsprognos. Anledningen till att prognosen är förbättrad jämfört med budget är att SKR räknar med en starkare utveckling av lönesumman än tidigare. Högre löneökningar och stigande pensionsinkomster påverkar också skatteunderlagsprognosen positivt under 2023. Den reala utvecklingen av skatteunderlaget är dock svag och kommer att fortsätta vara det under i alla fall 2023–2024. Underlaget urholkas av pris- och löneökningar samt stora kostnadsökningar för pensioner orsakade av inflationen, som höjer prisbasbeloppet. Skatteunderlaget förväntas inte återhämta sig till den historiska trenden förrän 2026 enligt SKR.

Årsprognosen för räntenettet är förbättrad jämför med delårsrapport 1. Ett resultat på 36,7 miljoner kronor förväntas för året vilket innebär en positiv avvikelse mot budget med 21 miljoner kronor. Budgetavvikelsen beror till stora delar på ränteintäkter på placeringar, varav orealiserade ränteintäkter står för närmare hälften av avvikelsen. Anledningen till den positiva avvikelsen är det ränteläge vi befinner oss i.

För övriga kostnadsposter inom finansförvaltningen prognostiseras ingen större avvikelse mot budget för året.

Nämndernas resultat perioden januari-maj

Nämnderna uppvisar en positiv budgetavvikelse om 10,3 miljoner kronor för perioden januari-maj och relateras till Kommunstyrelsen 10,0 miljoner kronor, Barn- och Utbildningsnämnden 4,1 miljoner kronor, Kulturnämnden 1,3 miljoner kronor, medan Socialnämnden har en negativ budgetavvikelse om 6,2 miljoner kronor.

Nämndernas helårsprognos för driftskostnader

Nämnderna prognostiserar ett underskott på 18,0 miljoner kronor för 2023 beroende på ökande kostnader inom framför allt socialnämnden, 12,3 miljoner kronor och Teknik- och fritidsnämnden, 6,0 miljoner kronor. Prognosavvikelsen jämfört med budget för nämnderna motsvarar 0,7 procent.

Socialnämndens prognostiserade underskott på 12,3 miljoner kronor förklaras främst av ökade kostnader inom två verksamheter. Det handlar dels om ökade kostnader för placeringar för fler och längre placeringar för barn och ungdomar på statens institutionsvård (SIS), dels högre kostnader för inhyrd personal beroende på svårigheter att rekrytera socialsekreterare och personal som ska arbeta med barn där särskilda behörighetskrav ställs. En ytterligare förklaring till underskottet i helårsprognosen är att kostnaderna för hemtjänstens egen regi är högre än beslutad ersättningsnivå.

För att minska kostnaderna för externa placeringar pågår bland annat ett arbete att identifiera vilka öppenvårdsinsatser som saknas för att undvika externa placeringar. Kostnadsutvecklingen för hemtjänsten ska bland annat hanteras genom kunskaphöjning i schemaläggning för att använda personalresurserna smartare. En del av förväntat underskott för ovanstående verksamheter täcks av överskott inom andra områden. Framför allt handlar det om lägre prognostiserade kostnader för volymökningar. Även lägre kostnader för personal till följd av vakanser, att utökning av verksamhet har senarelagts samt lägre

kostnader för larm- och bevakning, bidrar till att mildra underskottet. Jämfört med föregående prognos minskar underskottet med 4,0 miljoner kronor beroende på vakanser, lägre volymer för ekonomiskt bistånd, samt på vidtagna åtgärder i åtgärdsplanen.

Teknik- och fritidsnämndens prognostiserade underskott på 6,0 miljoner kronor beror på att Måltidsservices prismodell inte tagit höjd för den höga inflationen, prishöjningar för livsmedel, hyreshöjningar, omställningen till heltid-som-norm samt det högre personalomkostnadspålägget. Verksamheten har tagit fram en handlingsplan med åtgärder för att minska kostnaderna under året.

Barn- och utbildningsnämndens prognostiserar en budget i balans tack vare en åtgärdsplan på motsvarande 5,5 miljoner kronor som har tagits fram. Verksamheterna behöver fortsatt arbeta med åtgärder för att klara årets prognos och för att få verksamheten i balans inför kommande budgetår.

Övriga nämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget.

Nettokostnadsförändring

Nettokostnaderna för perioden januari-maj ökar med 110,5 miljoner kronor jämfört med samma period föregående år. Ökningen hänförs främst till Barn- och Utbildningsnämnden 53,4 miljoner kronor, Socialnämnden 45,2 miljoner kronor, Teknik- och Fritidsnämnden 4,7 miljoner kronor och övriga nämnder 7,2 miljoner kronor.

Helårsprognosen är drygt 213 miljoner kronor eller nio procent högre än utfallet 2022. Ökningen hänförs till barn- och utbildningsnämnden, 96,1 miljoner kronor, socialnämnden, 82,8 miljoner kronor, kommunstyrelsen 18,1 miljoner kronor, teknik- och fritidsnämnden, 10,8 miljoner kronor och kulturnämnden 5,4 miljoner kronor och kommunfullmäktige, 2,4 miljoner kronor. Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens kostnader bedöms bli 2,4 miljoner lägre jämfört med utfallet 2022.

Inom barn- och utbildningsnämnden beror det på ökade personalkostnader i samtliga verksamheter samt högre hyreskostnader. Inom socialnämnden relateras kostnadsökningen till ökade kostnader för fler och längre placeringar för barn och vuxna samt ökande kostnader för inhyrd personal. Inom kommunstyrelsen förklaras ökningen av högre kostnader inom kollektivtrafik samt it- och digitalisering. Inom kommunfullmäktige förklaras kostnadsökningen främst av ökade kostnader för förtroendevalda till följd av förändrade arvodesregler.

Inom teknik- och fritidsnämnden ökar kostnaderna för personal inom samtliga verksamheter och inom kulturnämnden relateras kostnadsökningen till en tjänst för verksamhetsutveckling samt kostnader för evenemang, aktiviteter och upplevelser kopplat till 500-årsresan.

Bilaga 1. Detaljerad driftredovisning

	Utfall Jan - Maj 2023	Budget Jan - Maj 2023	Avvikelse Jan - Maj 2023	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Prognos Avvikelse
▼ Strängnäs kommun	28.0	-30.4	● 58.4	-9.6	-41.6	32.0
▶ 1 - Kommunfullmäktige	-3.0	-4.2	● 1.2	-9.8	-10.1	0.3
▶ 2 - Kommunstyrelsen	-73.5	-83.6	● 10.0	-194.8	-194.8	0.0
▶ 3 - Teknik- och fritidsnämnden	-75.9	-75.7	● -0.2	-180.6	-174.6	-6.0
▶ 4 - Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	-14.9	-14.9	● -0.0	-33.9	-33.9	0.0
▶ 5 - Kulturnämnden	-25.9	-27.2	● 1.3	-62.2	-62.2	0.0
▶ 6 - Socialnämnden	-372.3	-366.2	● -6.2	-873.3	-861.0	-12.3
▶ 8 - Barn- och utbildningsnämnden	-498.8	-503.0	● 4.1	-1 143.4	-1 143.4	-0.0
▼ 9 - Finansförvaltning	1 092.4	1 044.3	● 48.1	2 488.5	2 438.5	50.0
▼ 91 - Kommungemensamma kostnader & intäkter	-18.4	-46.6	● 28.2	-182.8	-175.8	-6.9
▶ 9110 - Pensionsförvaltning	-25.4	-24.2	● -1.2	-58.1	-58.1	0.0
▶ 9114 - Budgeterade gem. avskrivningar/hyror	2.9	2.9	● 0.0	-46.2	-46.2	-0.0
▶ 9119 - Övriga kommungemensamma kostnader	0.5	-1.7	● 2.2	-4.2	-4.2	0.0
▶ 9150 - Resurs- och reservmedel	7.7	-16.3	● 24.0	-50.9	-49.9	-1.0
▶ 9190 - lanspråktaga medel från eget kapital	-4.1	-7.3	● 3.2	-23.3	-17.4	-5.9
▶ 92 - Skattenetto	1 093.7	1 082.8	● 10.9	2 634.6	2 598.6	36.0
▶ 93 - Räntenetto	17.1	8.1	● 9.0	36.7	15.7	21.0